

Slovník

ADORÁCIA je druh modlitby, ktorá je hlbokým vyjadrením lásky, bázne a úcty k Bohu. Tento druh modlitby sa často koná pred vyloženou Najsvätejšou sviatosťou oltárnou (pozri KKC 1378, 2628).

AKTUÁLNA (POMÁHAJÚCA) MILOŠŤ sa týka nadprirodzenej Božej pomoci, ktorá nás vedie k obráteniu a pomáha nám vyhýbať sa hriechu a usilovať sa o svätosť. Aktuálna (pomáhajúca) milosť sa líši od *posväcujúcej milosti*, pretože na rozdiel od posväcujúcej milosti, aktuálna milosť sa neviaže priamo na sviatosť a nie je priamym zdieľaním Božieho života. Získavame ju modlitbou a správnym využívaním sviatosť (pozri KKC 2000). *Pozri tiež MILOŠŤ a POSVÄCUJÚCA MILOŠŤ.*

AKTUÁLNA ÚPENLIVÁ PROSBA je forma modlitby, v ktorej Boha o niečo pokorne a vrúcne žiadame (pozri KKC 2702).

ALMUŽNA je jednou z troch hlavných foriem pokánia zdôrazňovaných v Písme ako i v spisoch raných cirkevných otcov (pôst, modlitba, almužna). Kajúcnik v skrytosti daruje peniaze alebo iné cenné predmety chudobným ako prejav ľútosti nad spáchaným hriechom (pozri KKC 1434). *Pozri tiež POKÁNIE.*

ANJEL: Slovo *anjel* znamená „posol“. Anjeli sú mocné, osobné duchovné bytosti. Nemajú telá, aj keď sa môžu niekedy zjaviť vo fyzickej podobe. Sú to mocní Boží služobníci a poslovia. „Padlí“ anjeli alebo démoni sa vzbúrili proti Bohu a boli spolu so satanom vyhnaní z neba (pozri Zjv 12,9). Každý veriaci má anjela strážneho (pozri KKC 334-336). *Pozri tiež DÉMON.*

ANULÁCIA: Katolíci, ktorí boli rozvedení a chcú znova uzatvoriť manželstvo, musia najskôr získať *vyhlásenie o nulite* (všeobecne nazývané ako *anulácia*), v ktorom bude vyhlásené, že ich predchádzajúce manželstvo nebolo platné. Ak Cirkev určí, že daný zväzok bol skutočne platný, ani jeden z manželov nemôže znova uzatvoriť manželstvo v kostole, a to ani po občianskom rozvode (pozri KKC 1629). *Pozri tiež SÚD a ROZVOD.*

APOŠTOLSKÁ: Cirkev je „apoštolská“, lebo je založená na apoštoloch; pretože udržiava a chráni učenie, ktoré Ježiš odovzdal svojim apoštolom; a pretože ju učia, posväcujú a riadia ich nasledovníci, naši biskupi (pozri KKC 857).

APOŠTOLSKÉ NÁSTUPNÍCTVO: Aby bolo naveky chránené verné ohlasovanie evanjelia, apoštoli ustanovili nástupcov, ktorých nazývame *biskupi*. Pri vysviacke na nich skrze „vkladanie rúk“ preniesli autoritu, ktorú dostali od Krista. Títo nástupcovia boli potom uschopnení zastupovať Krista a pokračovať v diele spravovania Cirkvi (pozri Mt 28,19-20; KKC 860-862).

BOŽÍ ZÁKON (alebo večný zákon) je prameň všetkých zákonov v Bohu. Je známy cez prirodzený zákon a zjavený zákon. Zjavený zákon zahŕňa starý zákon a nový, evanjeliový zákon. (Pozri KKC 1952, 1960, 1965.)

BIRMOVANIE je iniciačnou sviatosťou a završuje krst. Pri birmovaní dostávame dary Ducha Svätého, aby sme mali silu žiť Božie povolanie, t.j. v rozličných spôsoboch slúžili Cirkvi, zvlášť prostredníctvom vydávania verného svedectva viery (pozri KKC 1285).

BISKUP: Kňaz, ktorý bol vysvätený za biskupa, získal najvyšší stupeň kňazskej vysviacky. Biskupi sú nástupcami apoštolov. Pôvod svojej vysviacky môžu nájsť v neprerušenej postupnosti až u jedného z apoštolov. Biskupa ustanovuje pápež, aby viedol konkrétnu diecézu (pozri KKC 1536, 1555).

BLAHOSLAVENÁ PANNA MÁRIA: Boh si vyvolil Máriu, tínedžerku žijúcu v starovekom Izraeli, aby sa stala matkou Mesiáša, Ježiša Krista. Bola počatá bez hriechu a ustavične žila v stave milosti. Pri ukrižovaní ju Ježiš zveril svojmu milovanému učeníkovi (pravdepodobne Jánovi), čím z nej urobil matku celej Cirkvi, a túto úlohu plní dodnes (pozri Lk 1,26-38; KKC 487-494). *Pozri tiež* **MATKA V PORIADKU MILOSTI**.

BLAŽENOSŤ: Boh nám slobodne ponúka možnosť žiť s ním naveky v nebi, v „blaženosti“ alebo v dokonalom šťastí. Túto túžbu po šťastí vložil do každého jedného z nás, aby sme mohli v tomto živote okúsiť kúsok zo života, ktorý nás čaká v nebi (pozri Mt 5,8; KKC 1720-1722).

BLAHOSLAVENSTVÁ: Toto Ježišovo provokatívne vyučovanie, ktoré sa nachádza v evanjeliách (pozri Mt 5,3-12; Lk 6,20-22), nám ukazuje, aký má byť život kresťana. Ak sa budeme usilovať žiť blahoslavenstvá, budeme oveľa radostnejšími a náš zrak bude neustále upriamený na večný život (pozri KKC 1716).

CELIBÁT hovorí o tých, ktorí sa rozhodli o trvalú pohlavnú zdržanlivosť, aby boli úplne slobodní pre službu Bohu (pozri Mt 19,12; 1 Kor 7,32-34). Katolícki kňazi rímskeho obradu sľubujú, že budú žiť v celibáte a zasvätené osoby (muži a ženy) v reholi skladajú sľub čistoty (pozri KKC 1579).

CHARIZMY sú mimoriadne dary, ktoré nám dáva Duch Svätý. Pomáhajú nám prinášať v našom živote ovocie pre dobro celej Cirkvi. Medzi charizmy patria výnimočné dary, ako napr. uzdravenie a prorocko, ale aj vyučovanie, kázanie a rozlišovanie duchov (pozri 1 Kor 12,8-10; KKC 768, 798-801, 1508, 2003).

CIRKEV: Cirkev tvoria všetci tí, ktorí sa vierou v Ježiša Krista a krstom stali súčasťou Kristovho tela. Cirkev je jedna vo vedení (biskupi v jednote s pápežom), jedna v dogme (učení) a jedna v liturgii (bohoslužbe) (pozri KKC 752-759, 830-831). *Pozri tiež* **ZNAKY CIRKVI**.

ČISTOTA: Je to čnosť, ktorá nám pomáha používať dar sexuality na vyjadrenie autentickej lásky, ktorá si vyhradzuje sexuálne vyjadrenie výlučne pre manželstvo (pozri KKC 2337-2345).

ČNOSŤ: Čnosť je zvyk konať tak, ako sa páči Bohu (pozri KKC 1803).

DARY DUCHA SVÄTÉHO: Sú to dary, ktoré dostávajú všetci pokrstení. Zostávajú v nás, pokiaľ sme v stave milosti. Dary Ducha nám pomáhajú žiť a konať tak, ako nás vedie Duch Svätý. Ide o dar múdrosti, dar rozumu, dar rady, dar sily, dar poznania, dar nábožnosti a dar bázne voči Bohu (pozri KKC 1831).

DŮKAZY EXISTENCIE BOHA: Sv. Tomáš Akvinský, veľký učenc a teológ trinásteho storočia, uvádza nasledujúcich päť argumentov (alebo „dôkazov“) o existencii Boha:

- *Boh je „prvý hýbatel“.* Všetko začína v pokoji bez pohybu a musí byť uvedené do pohybu niečím väčším ako je ono samo. Najväčším zo všetkých „pohybov“ zodpovedných za uvedenie všetkého ostatného do pohybu je Boh.
- *Boh je „prvá nezapríčená príčina“.* Všetko, čo existuje, vzniklo z niečoho iného; niečo nemôže vyjsť z ničoho. Touto prvou „príčinou“ je Boh.
- *Boh je jediné „nutné“ súcno.* Všetko ostatné v prírode vzniká a zaniká (t.j. je „náhodilé“). Preto je existencia všetkého v konečnom dôsledku závislá od bytosti (súcna), ktorá nemala počiatok, a tou je Boh.
- *Boh je dokonalé dobro.* Veci možno posudzovať za lepšie alebo horšie iba vo vzťahu k objektívnemu kritériu dobra. Nemožno preto hovoriť o dokonalosti alebo dobre, pokiaľ neexistuje. Touto dokonalosťou a dobrom je Boh.
- *Boh je „inteligentný projektant“.* Prirodzené telá nemajú inteligenciu či vedomosti – ciele dosahujú tým, že sú riadené niečím, čo je schopné uvažovania (ako napr. lukostrelec, ktorý zameriava smer šípu). Táto „kozmickej inteligencie“ je Boh.

DÉMON: Démoni sú anjeli, ktorí sa stali zlými na základe ich vlastného rozhodnutia tým, že úplne a navždy odmietli Božiu autoritu. Démoni nás pokúšajú na hriech. Keď spáchame hriech, stávame sa spoločníkmi v ich vzbure proti Bohu (pozri KKC 391-392). *Pozri tiež ANJEL.*

DUCH SVÄTÝ: Duch Svätý, tretia osoba Najsvätejšej Trojice, je živá láska medzi Otcom a Synom. Nazývame ho tiež „Duch pravdy“. Prebýva v nás prostredníctvom krstu a spôsobuje, že náš život, sviatosti, modlitby a liturgie sú účinné a plodné (pozri KKC 691).

DUCH (DUŠA): Duša je oživujúci princíp v ľudskom tele. Všetko živé má „oživujúci princíp“ alebo „dušu“, ale ľudská duša je tiež duchom, čo znamená, že má schopnosť poznania a rozhodovania. Bude žiť aj potom, keď sa pri smrti odlúči od tela. Pri konečnom vzkriesení na konci časov sa naša duša spojí s našim telom (pozri KKC 362-368).

DUCHOVNÁ MATKA: Napodobňovaním Márie ako našej duchovnej matky (ktorá je našou matkou „v poriadku milosti“) sa môžu všetky ženy modliť, povzbudzovať, utešovať a viesť tých, ktorí nie sú ich biologickými deťmi (pozri KKC 501). Rovnako aj všetci muži môžu byť skutočnými „duchovnými otcami“. *Pozri tiež MATKA V PORIADKU MILOSTI.*

DUCHOVNÁ ZRELOSŤ sa týka miery, do akej je človek pripodobnený Kristovi. Tento druh zrelosti sa nemusí vždy zhodovať s telesným vekom človeka: aj deti môžu dosiahnuť duchovnú zrelosť, ktorá presahuje ich telesný vek (pozri KKC 1308). Rast v zrelosti je celoživotný proces, ktorý v sebe zahŕňa pokorné odovzdanie sa do vôle Božej a prijatie utrpenia.

EUCHARISTIA je sviatosť, ktorá je pre vieru najdôležitejšia, pretože „sprítomňuje“ Ježišovu obeť na kríži a umožňuje nám prijať ho prítomného ukrývajúceho sa v podobe chleba (v rímskom obrade ide o nekvasený chlieb, vo východnom obrade o chlieb kvasený) a vína (vyrobené z hrozna). Toto tajomstvo sa odohráva počas „liturgie Eucharistie“. Eucharistia nie je iba symbol, ale skutočným telom, krvou, dušou a božstvom Ježiša Krista (pozri Mt 26,26-28; KKC 1322-1419).

EVANJELIZÁCIA: Proces ohlasovania evanjelia slovom a príkladom.

FIAT je latinské slovo, ktoré znamená „nech sa stane“. Panna Mária vyslovila fiat, a tak súhlasila, že sa stane Ježišovou matkou, keď sa jej zjavil archanjel Gabriel (pozri Lk 1,38; KKC 973).

HOMOSEXUALITA: Pozri „príťažlivosť k osobám rovnakého pohlavia“.

HRIECH je premyslená myšlienka, slovo, skutok alebo zanedbanie dobra, ktoré protirečí Božiemu plánu a ktoré Boha uráža a spôsobuje škodu nám i druhým (pozri KKC 1849-1854). *Pozri tiež SMRTELNÝ HRIECH a VŠEDNÝ HRIECH.*

INICIAČNÉ SVIATOSTI (SVIATOSTI UVÁDZANIA DO KREŠŤANSKÉHO ŽIVOTA): *Katechizmus* hovorí o sviatosti krstu, birmovania a Eucharistie, ktoré „kladú základy celého kresťanského života“ (pozri KKC 1131, 1212), ako o „sviatostiach kresťanskej iniciácie“ (alebo zjednodušene o „iniciačných sviatostiach“). Vďaka týmto sviatostiam majú kresťania podiel na Božom živote a sú posilňovaní a živení v úsilí o svätosť. Dospelí, ktorí sa pripravujú na vstup do Katolíckej cirkvi, podstupujú Obrad kresťanskej iniciácie dospelých. „Uvádzanie dospelých do kresťanského života... vrcholí v jedinom slávení troch sviatostí“ (KKC 1233).

INŠPIRÁCIA: Sväté písmo je Bohom „inšpirované“, čo znamená, že autori jednotlivých kníh (písali slobodne na základe vnuknutia Ducha Svätého, používajúc vlastný intelekt a talenty) zapísali „pravdu, ktorú Boh chcel, aby bola zaznačená v posvätných spisoch na našu spásu“ (KKC 107).

JEDNOTA: Jednota je jedným zo „štyroch znakov“ Cirkvi. Je odrazom jednoty Najsvätejšej Trojice. Kristus založil „jednu“ Cirkev a všetci sú pozvaní stať sa jej súčasťou (pozri KKC 763, 813-822, 836).

JEŽIŠ KRISTUS je druhou osobou Najsvätejšej Trojice, Božím jednorodeným Synom, Slovo, ktoré sa stalo telom (pozri Jn 1,14). Ježiš Kristus za nás trpel a zomrel, aby nás zachránil od našich hriechov (pozri Jn 3,16). Ježiš Kristus je Mesiáš, Pán stvorenia a hlava Cirkvi, ktorý sa nám ponúka vo sviatostiach (pozri KKC 1698, 1701).

KATOLÍCKY: Slovo *katolícky* znamená „všeobecný“. Cirkev je všeobecná, lebo Boh chce, aby sa všetci stali členmi jeho Cirkvi, nasledovali Krista a patrili do jeho rodiny. Kristus poslal apoštolov, aby išli do celého sveta a hlásali evanjelium. Je prítomný vo svete prostredníctvom Cirkvi, ktorú sám založil (pozri KKC 830-831).

KERYGMA (gr.): Evanjelium v skratke: Boli sme stворení Najsvätejšou Trojicou (Otcem, Synom a Duchom Svätým), aby sme žili naveky v nebi. Hriech nás však od Boha vzdialil. Preto Boh Otec poslal svojho Syna Ježiša, aby nás zachránil od našich hriechov a zoslal Ducha Svätého, aby vybudoval Cirkev a zdieľal s nami Boží život prostredníctvom sviatostí.

KONTEMPLÁCIA je druh modlitby, ktorá sa vyznačuje jednoduchým, tichým zotrúvaním v Božej prítomnosti. Často sa považuje za najvyšší stupeň modlitby, pretože nás približuje k Bohu spôsobom, ktorý nám dáva zakúsiť, aký s ním budeme mať vzťah v nebi. Môžeme rozjímať nad Písmom, ikonami, tajomstvami ruženca alebo čímkoľvek, čo otvára naše srdce a myseľ intímnemu spoločenstvu s Bohom (*pozri tiež „kontemplatívna modlitba“ v KKC 2709-2719*).

KRST je prvou z iniciačných sviatostí. Boh nám v nej dáva účasť na Božom živote prostredníctvom posväcujúcej milosti, ktorá nás očisťuje od prvotného (dedičného) hriechu, akýchkoľvek osobných hriechov (ak sa prijíma po dosiahnutí veku usudzovania) a trestu za hriech. Zjednocuje nás so smrťou a zmŕtvychvstaním Ježiša Krista, vtlačá do duše nezmazateľný duchovný znak, ktorý znamená, že pokrstený patrí Bohu a udeľuje teologálne („božské“) čnosti a dary Ducha Svätého. Krst malých detí krátko po ich narodení je „od nepamäti tradíciou Cirkvi (KKC 1252). Dospelí, ktorí sa chcú začleniť do Cirkvi, prechádzajú procesom, ktorý nazývame katechumenát, ktorý ich pripravuje na prijatie troch iniciačných sviatostí – krstu, birmovania a Eucharistie (*pozri KKC 405, 1247-1249, 1262-1274*).

KRST KRVI: Nepokrstení, ktorí sa stali mučeníkmi pre svoju kresťanskú vieru, sú pokrstení svojou smrťou „krstom krvi“, zjednocujúc sa s Kristovou smrťou na kríži. Hoci krst krvi nie je sviatosťou, má rovnaké účinky a ovocie ako krst (*pozri KKC 1258*).

LÁSKA: Kresťanská láska je viac ako zaľúbenie sa do druhého človeka. Je to napodobňovanie Ježišovej obetujúcej sa lásky k nám. Ide o lásku, ktorá sa predovšetkým usiluje o dobro toho druhého. Nazývame ju tiež slovom „charita“. Je to „teologálna čnosť, ktorou milujeme Boha nadovšetko pre neho samého a svojho bližného z lásky k Bohu ako seba samých“ (*KKC 1822; pozri Jn 13,34; 15,9; 15,12*).

LÁSKA (slov. charita): Čnosť lásky, ktorá je najväčšia z teologálnych čností, nám pomáha zjavovať Kristovu sebadarujúcu lásku druhým (*pozri KKC 1822*).

LITURGICKÝ ROK: Vzťahuje sa na kalendár liturgických slávení v Cirkvi. Skladá sa z týchto období: pôstne obdobie, Veľká noc, obdobie cez rok, advent, Vianoce, slávnosti, prikázané sviatky a spomienky. Pomocou pravidelného striedania liturgického roku veriaci prežívajú hlbšie spojenie s veľkonočnými tajomstvami, ktoré si pripomínajú (*pozri KKC 1168-1171*).

LITURGIA je účasť Božieho ľudu na „Božom diele“. „Prostredníctvom liturgie Kristus, náš Vykupiteľ a Veľkňaz, pokračuje vo svojej Cirkvi, s ňou a skrze ňu v diele nášho vykúpenia“ (*KKC 1069*). Tomuto dieľu sa venujeme prostredníctvom Božieho kultu, ohlasovania evanjelia a skutkov lásky.

LECTIO DIVINA (doslovne, „duchovné čítanie“): Ide o tradičný spôsob meditácie, ktorý si dnes nanovo získava obľubu. Pozostáva z modlitbového čítania Božieho slova (čítania); osobného rozjímania (meditácie); aplikácie (nadviazania rozhovoru – modlitby); stíšenia srdca, aby sme dali Bohu príležitosť k nám prehovoriť (kontemplácie) (*pozri KKC 1177*). *Pre viac informácií zadaj do internetového prehliadača „Ignác z Loyoly“ a „lectio divina“.*

LÚTOSŤ je skutočná bolesť nad spáchaným hriechom a pevné rozhodnutie vyhýbať sa hriechu. Keď spáchame smrteľný hriech, mali by sme ísť čím skôr na spoveď (prístupíť k sviatosť zmiernenia). Boh nikdy neodmieta skrúsené srdce (*pozri Ž 51,19; KKC 1451*).

MAGISTÉRUM: Ide o živú autoritu Katolíckej cirkvi, ktorú vykonáva pápež a biskupi s ním zjednotení. Jej úlohou je učiť o všetkých otázkach týkajúcich sa viery a mravov a verne interpretovať všetky predpisy týkajúce sa modlitby a kultu (pozri KKC 85-87). *Pre viac informácií navštív www.kbs.sk a www.vatican.va, kde nájdeš online knižnicu listov, článkov, iných cirkevných dokumentov a Katechizmus katolíckej cirkvi.*

MANŽELSKÝ STAV: Manželstvo pokrstených kresťanov sa nazýva „sviatosťou manželstva“. Je zamerané na dobro manželov a na plodenie a výchovu detí. Manželstvo je povolaním a celoživotnou zmluvou ustanovenou medzi jedným mužom a jednou ženou (pozri KKC 1601).

MANŽELSTVO je celoživotná zmluva lásky medzi mužom a ženou, ktorú Kristus povýšil na hodnotu sviatosti (manželstva), ktorej cieľom je starať sa o duchovné a fyzické blaho oboch manželov, ako aj plodenie a výchova detí (pozri Gen 2,18-24; KKC 1601). *Pozri tiež MANŽELSKÝ STAV.*

MATKA V PORIADKU MILOSTI: Panna Mária je preblahoslavenou matkou Ježiša Krista, matkou Cirkvi a našou matkou (pozri Jn 19,26-27). Pre Cirkev je vzorom viery, lásky a poslušnosti, pretože v každej etape Ježišovho života spolupracovala na jeho Spasiteľnom diele (pozri KKC 967-970).

MEDITÁCIA (ROZJÍMANIE) je druhom modlitby, hľadaním v snahe pochopiť a odpovedať na všetko, čo od nás Boh žiada, aby sa rozvíjal náš vzťah s ním (pozri KKC 2705).

MILOŠŤ je účasť na Božom živote, nezaslúžený dar nadprirodzenej pomoci, ktorý nám nie je daný preto, že by sme si ho zaslúžili, ale preto, že nás Boh miluje. Milosť nám pomáha odpovedať na Božie pozvanie, rásť vo svätosti a žiť po celú večnosť s Bohom v nebi (pozri Jn 1,12, 14; KKC 1996-1999). *Pozri tiež AKTUÁLNA (POMÁHAJÚCA) MILOŠŤ a POSVÄCUJÚCA MILOŠŤ.*

MODLITBA je „pozdvihnutie mysle a srdca k Bohu alebo prosba k Bohu o vhodné dobrá“ (sv. Ján Damascénsky). Boh nás stvoril pre láskyplný vzťah s ním. Modlitba je teda komunikácia s Bohom, ktorá podporuje a prehĺbuje náš vzťah s ním (pozri Jn 8,8-11). Modlitba môže byť ústna, rozjímavá alebo kontemplatívna (pozri KKC 2558-2561).

NADPRIRODZENÝ: Týmto slovom opisujeme čokoľvek, čo funguje presahujúc hranice rozumového poznania a zmyslového vnímania.

NANEBOVZATIE: Pretože Panna Mária bola uchránená od dedičného hriechu, jej telo po jej smrti nepodľahlo porušeniu. Namiesto toho bola po skončení pozemského života vzatá (doslova „vzdvihnutá“) s telom i dušou do neba (pozri KKC 966, 2853).

NEBO je náš pravý domov, kde tí, ktorí sú spasení, budú žiť v spoločenstve Najsvätejšej Trojice a všetkých svätých. Nevieme presne, aké to bude, pretože „ani oko nevidelo... čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“ (1 Kor 2,9), no vo Svätom písme sa nebo opisuje ako „svadobná hostina“, „život“ a „raj“ (pozri KKC 1025-1027).

NEOMYLNOSŤ: Vzťahuje sa na Učiteľský úrad Cirkvi (t.j. pápeža a biskupov s ním zjednotených), ktorý sa v učení týkajúcom sa viery alebo mravov nemôže myliť. V širšom zmysle sa tiež vzťahuje na celý Boží ľud, ktorého *sensus fidelium* („zmysel veriacich“) bráni Cirkvi ako celku veriť v mylnú náuku (pozri KKC 889-891). *Pozri tiež MAGISTÉRIUM.*

NEPOŠKVRNENÉ POČATIE je jedným z titulov Panny Márie, pretože vo chvíli svojho počatia bola uchránená od akejkoľvek škvrny dedičného hriechu. Anjel Gabriel o nej povedal, že je „plná milosti“ (pozri Lk 1,28; KKC 490-492). V Lurdoch v r. 1858 povedala, že je „Nepoškrvené počatie“. *Pre viac informácií zadaj do internetového prehliadača „Bernadeta Soubirousová“.*

OBETOVAŤ SA znamená vzdať sa vlastných potrieb pre dobro iných alebo priniesť vynáhradu za spôsobenú chybu, požiadať o láskavosť, alebo vyjadriť vďačnosť či lásku. V Najsvätejšej obete svätej omše sa zúčastňujeme na dokonalej obete, ktorú za nás priniesol Kristus, aby nás zachránil od našich hriechov (pozri KKC 2100).

OBRAD: Obrad je súbor ustálených úkonov, ktoré sa vykonávajú podľa určitého plánu a v konkrétnom usporiadaní. Zvyčajne majú hlboký alebo slávnostný význam. Liturgické obrady nám pomáhajú vyjadrovať lásku k Bohu a hlbokú úctu k jeho prítomnosti v Božom slove, Eucharistii, kňazovi a spoločenstve veriacich.

OBRÁTENIE je hlboká premena srdca, ktoré sa obracia k Bohu. Náboženské obrátenie je vždy skúsenosťou milosti, ktorú prináša rozumnosť viery, osobné svedectvo iných kresťanov alebo hlboká ľútosť nad hriechom, ktorá vedie k skutočnému hladu po svätosti a úplnému preorientovaniu života smerom k Bohu (pozri Rim 15,13; KKC 1428).

OČISTEC je stav očisťovania a prípravy pre tých, ktorí zomierajú v stave milosti, no ich duše ešte nie sú zdokonalené. Rovnako ako hostia v podobenstve o svadobnej hostine (pozri Mt 22,1-14), aj my musíme byť predtým, ako prídem do neba, očistení a uzdravení z následkov našich hriechov (pozri KKC 1030-1032).

OSOBNÝ HRIECH: Pozri „hriech“.

OVOCIE DUCHA SVÄTÉHO je jasným znakom pôsobenia Ducha Svätého v duši veriaceho kresťana (pozri KKC 1832). Keď sme poslušní voči Duchu Svätému, prinášame dobré ovocie, medzi ktoré patrí „láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vľúdnosť, vernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota“ (Gal 5,22-23).

VELKONOČNÉ TAJOMSTVO: Tajomstvo spásy prostredníctvom života, smrti, zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia Ježiša Krista nazývame veľkonočné (paschálne) pre hlboké prepojenie medzi naším slávením eucharistickej obety a židovským slávením Veľkej noci (Paschy) (pozri KKC 512, 542). *Pre viac informácií zadaj do internetového prehliadača „Pápež Pavol VI.“ a „Prežívanie Veľkonočného tajomstva“.*

PEČAŤ (ZNAK): Pečať je trvalý duchovný „znak“ na našej duši. Keďže sviatosti krstu, birmovania a posvätného stavu majú sviatostný charakter, ktorý vtlačá do duše „pečať“, tieto sviatosti možno prijať iba raz za život (pozri KKC 698, 1121).

PEKLO: Tí, ktorí do svojej smrti slobodne a úmyselne zotrvávajú v stave smrteľného hriechu nemôžu byť spasení. Boh nás nemôže nútiť, aby sme ho milovali a boli s ním naveky v nebi. Miesto pre tých, ktorí odmietajú Boha, sa nazýva peklo (pozri KKC 1033-1037). *Pozri tiež SMRTEĽNÝ HRIECH a SÚD.*

POKÁNIE: Aby sme rástli vo viere a láske, Ježiš nás pozýva prijímať bežné utrpenia (kríže) života a cvičiť sa v prinášaní obety zvanom „pokánie“ (t.j. modlitba, pôst a almužna). Prijatie pokánia neznamená, že nám hriechy neboli odpustené, ale skôr to, že si uvedomujeme, že nám hriech ublížil a že chceme vo svojom živote prekonať následky hriechu (pozri KKC 1473). *Pozri tiež* **ALMUŽNA**.

POKOJ je jedným z ovocia Ducha Svätého. Ide o pokojný a často radostný pocit dôvery v Boha. Pokoj (mier) v spoločnosti je možné dosiahnuť a udržať iba rešpektovaním dôstojnosti ľudskej osoby v každom období života. Mier nespočíva iba v tom, že nie je vojna (pozri KKC 2304).

POMAZANIE: Kresťania sú pri vysluhovaní mnohých sviatostí „zapečatení“ (pomazaní) jedným z troch druhov požehnaného voňavého oleja. Svätá krizma sa používa pri krste, birmovaní a kňazskej vysviacke; olej katechumenov na pomazanie pred krstom; a olej chorých pre sviatosť pomazania chorých. Pomazaním sa stávame členmi Božej rodiny. Pomazanie symbolizuje vyliatie Ducha Svätého, ktorého dary prijímame vo sviatostiach (pozri KKC 695, 1293-1296).

POMAZANIE CHORÝCH udeľuje chorým špeciálne milosti, ktoré im pomáhajú zjednotiť svoju bolesť s Kristovým utrpením. Poskytuje im pokoj a odvahu, prináša odpustenie hriechov, a v niektorých prípadoch obnovuje i telesné zdravie (pozri KKC 1523).

POSVÄCUJÚCA MILOST' je nezaslúžený dar samotného Božieho života, ktorý sme dostali pri krste na uzdravenie a posvätenie našich duší. Tí, ktorí spáchajú smrteľný hriech, môžu stratiť túto milosť, no môžu ju nanovo získať prostredníctvom sviatosti zmierenia (pozri KKC 1856, 1999-2000).

POSVÄTNÁ TRADÍCIA: Pozri **TRADÍCIA**.

POSVÄTNÝ STAV je sviatosť, skrze ktorú sú muži vysvätení za diakonov, kňazov a biskupov. Vysvätený muž prijíma biskupským pomazaním špeciálne dary Ducha Svätého potrebné na vykonávanie sviatostného a pastorálneho poslania apoštolov (pozri KKC 1536-1538).

PÔST je dôležitou tradíciou katolíckej spirituality. Ide o zdržiavanie sa jedla (t.j. jesť menej ako obvykle) na odčinenie našich hriechov i hriechov sveta. Pôst nás tiež učí sebaovládaniu a dáva nám príležitosť rozjímať nad Kristovým utrpením a uvedomovať si potrebu Božej milosti (pozri KKC 1430-1434). Dodržiavanie pôstu a konanie pokánia je tretím cirkevným prikázaním (pozri KKC 2042).

PRIRODZENÝ ROZUM sa vzťahuje na ľudskú schopnosť myslieť, na rozdiel od „zjavenia“, ktoré znamená, že máme o niečom poznanie, pretože nám to povedal Boh (pozri KKC 50). Napr. pomocou rozumu dokážeme posúdiť, čo je správne a čo nesprávne, pozorovať vo svete poriadok a krásu, ktoré hovoria o tom, že ich stvoril Boh.

PRIRODZENÝ ZÁKON: Zákon, ktorý je vpísaný do našich srdc a do samej podstaty vecí (pozri KKC 1954-1960).

PRÍHOVOR (ORODOVANIE) je druh modlitby, v ktorej hovoríme Bohu o potrebách druhých. Keď niekto povie: „Pomodlím sa za teba,“ ponúka, že sa stane tvojím príhovorcem (orodovníkom). Keď prosíme Pannu Máriu, svätých alebo našich anjelov strážnych, aby sa za nás modlili, stávajú sa našimi príhovorcami, a teda našimi orodovníkmi (pozri KKC 2635).

PRÍHOVORCA (PARACLETOS): Toto slovo znamená „tešiteľ“ alebo „pomocník“. Takto hovoril Ježiš o Duchu Svätom, keď apoštolom sľuboval, že im po svojom nanebovstúpení zošle „Ducha pravdy“ (pozri Jn 14,17; KKC 692).

PRÍŤAŽLIVOSŤ K OSOBÁM ROVNAKÉHO POHLAVIA: Pohlavná príťažlivosť voči osobám toho istého pohlavia. Cirkev rozlišuje medzi príťažlivosťou k osobám rovnakého pohlavia (SSA), ktorá sama o sebe nie je hriešna, a konaním podľa tejto príťažlivosti, ktorá je vždy hriešna (rovnako ako akákoľvek pohlavná aktivita medzi nezosobášenými osobami). Každý človek je jedinečný, neopakovateľný a hoden lásky. Avšak konkrétna láska vyjadrená pohlavným spojením sa má zdieľať jedine medzi manželom a manželkou (mužom a ženou) na účely spojenia a plodenia detí. Príťažlivosť k osobám rovnakého pohlavia je realitou v živote mnohých. Vždy sme povolani milovať tých, ktorí bojujú s touto príťažlivosťou ako bratov a sestry v Kristovi. Napriek tomu všetky nezosobášené osoby (vrátane tých, ktoré bojujú s príťažlivosťou k rovnakému pohlaviu), sú povolané žiť v čistote a zdržiavať sa akejkolvek pohlavnej aktivity (pozri KKC 2357-2359).

PRVOTNÝ HRIECH: Adam a Eva sa rozhodli neposlúchnuť Boha. Následky ich osobného hriechu ovplyvňujú celé ľudské pokolenie „prenosom ľudskej prirodzenosti zbavenej pôvodnej svätosti a spravodlivosti“ (KKC 404). Je však potrebné pamätať na to, že ľudská prirodzenosť *nie* je úplne skazená. Ako uvádza *Katechizmus*, „Krst tým, že dáva život v Kristovej milosti, zotiera dedičný hriech a obracia človeka k Bohu. Ale následky tohto hriechu pre oslabenú a na zlé náchylnú prirodzenosť ostávajú v človekovi a vyzývajú ho do duchovného boja“ (KKC 405). Panna Mária bola vďaka špeciálnej, jedinečnej („osobitnej“) milosti, ktorú jej udelil Boh, počatá bez prvotného hriechu, čo je Dogma o Nepoškvrnenom počatí. Následkom toho sa Ježiš narodil bez prvotného hriechu (pozri KKC 602).

ROZLIŠOVANIE je proces veľmi pozorného (rozvážneho) hodnotenia pod vedením duchovne zrelého človeka za pomoci Ducha Svätého. Ide napr. o rozlišovanie povolania, výber profesijného zamerania, voľba manželského partnera. Rozlišovanie tiež napomáha pri vyhodnocovaní a vyhýbaní sa pokušeniam k hriechu (pozri KKC 1806, 2847).

ROZLIŠOVANIE POVOLANIA je proces, v ktorom človek pod vedením duchovne zreých ľudí hľadá skutočný cieľ svojho života. V tomto procese človek pripravuje svoje srdce, aby zachytilo Božie pozvanie a odpovedalo naň. Naše najväčšie šťastie nájdeme, keď sme verní Božiemu plánu (pozri Jer 29,11).

ROZVOD je úradné zrušenie civilnej manželskej zmluvy. Civilný rozvod nemá žiaden vplyv na skutočný manželský zväzok, pretože žiadna svetská autorita nemôže zrušiť platné sviatostné manželstvo (pozri Mk 10,9; KKC 1650). *Pozri tiež ANULÁCIA.*

RUŽENEC: Ruženec je dôležitá a duchovne silná mariánska modlitba, v ktorej rozjíname (meditujeme) o tajomstvách našej viery. Radostné, slávnostné, bolestné tajomstvá i tajomstvá svetla zobrazujú udalosti z Ježišovho a Máriinho života (pozri KKC 971).

SEXUALITA: Schopnosť vyjadriť komplementárne rozdiely nášho pohlavia zakorenené v našej ľudskej prirodzenosti podľa Božieho plánu ako muž alebo žena.

SLOBODNÁ VÔĽA: Boh nám dal moc, aby sme sa sami rozhodovali pre dobro alebo pre zlo. Hoci nás Boh nemôže nútiť, aby sme ho milovali (pretože láska musí byť darovaná slobodne, aby bola skutočne láskou), naša vôľa sa bude zdokonaľovať iba vtedy, ak je zameraná na dobro, na naplnenie Božieho plánu (pozri KKC 1731).

SMRTEĽNÝ HRIECH: Ide o hriech, ktorý je spáchaný vedome, dobrovoľne a vo vážnej veci. Ak ho človek neoľutuje, zbavuje svoju dušu posväcujúcej milosti, bez ktorej nemôže prísť do neba (pozri KKC 1855-1861). *Pozri tiež PEKLO a SÚD.*

SOCIÁLNA SPRAVODLIVOSŤ: Sociálnu spravodlivosť sa usilujeme dosiahnuť vtedy, keď žijeme podľa „zlatého pravidla“ a spolu s ďalšími pracujeme na tom, aby bola naša spoločnosť spravodlivejšia, starajúc sa o hmotné a duchovné potreby všetkých ľudí (pozri KKC 1929-1933).

SVIATOSTI SLUŽBY: *Katechizmus* hovorí o sviatostiach posvätného stavu a manželstva ako o „sviatostiach služby spoločenstvu“ (alebo jednoducho o „sviatostiach služby“). Milosti prameniace z týchto sviatostí posilňujú prijímateľa, aby mohol naplniť svoje povolanie, život a konanie ako znak Božej vernej a obetujúcej sa lásky vo svete (pozri KKC 1534).

SPÁSA: Skrze život a smrť Ježiša Krista sme zachránení od našich hriechov a dostávame nádej na nebo. Sviatosti Cirkvi sú primárnymi prostriedkami, skrze ktoré prijímame spásu (pozri KKC 1129; Mk 16,16).

SPOLOČENSTVO SVÄTÝCH je ďalším pomenovaním pre Cirkev, pretože skrze Krista vytvárame spoločenstvo s inými. Tento výraz sa vzťahuje na všetkých „vykúpených“: kresťanov žijúcich na zemi; tých, ktorí trpia v očistci; a tých, ktorí už sú v nebeskej sláve (pozri KKC 960-962).

SPOVEDNÉ TAJOMSTVO: Vzhľadom na dôležitosť a osobitnú povahu sviatosti zmierenia sú kňazi pod hrozbou prísnych trestov striktnie zaviazaní v absolútnej tajnosti zachovávať všetko, čo im bolo odhalené počas spovede. Všetky tajomstvá sú „zapečatené“ sviatosťou, čo nazývame „sviatostná pečať“ (pozri KKC 1467).

SPYTOVANIE SVEDOMIA je usporiadaný systém, ktorý nám pomáha úprimne sa zamyslieť nad svojimi hriechmi a zlyhaniami, najmä pred prijatím sviatosti zmierenia a svätého prijímania (pozri 1 Kor 11,27-29; KKC 1385). *Pozri tiež ZMIERENIE.*

SÚD: Na konci života predstúpime pred Boží súd, ktorý rozhodne, ako strávime večnosť – buď s Bohom v nebi, alebo v odlúčení od neho v pekle. Cirkev rozlišuje medzi *osobitným* súdom, ktorý nastáva bezprostredne po smrti človeka, a *posledným súdom*, ktorý nastane pri druhom príchode Krista (pozri KKC 1021, 1040-1041).

SÚD (CIRKEVNÝ): Cirkevný súd je súd, ktorý sa skladá z jedného alebo viacerých sudcov, ktorí podľa kánonického práva (t.j. cirkevného práva) posudzujú všetky svedectvá, na základe ktorých vydávajú vyhlásenie alebo verdikt. Miestne (alebo diecézne) cirkevné súdy sa venujú najmä prípadom anulovania manželstva (anulácie). *Pozri tiež ANULÁCIA.*

SÚHLAS: Dať „súhlas“ znamená podvoliť sa alebo udeliť povolenie na základe slobodnej vôle. Môžeme súhlasiť s tým, čo je dobré alebo čo je zlé. V každom prípade zodpovednosť nesieme my. *Uvážený súhlas* je jednou z troch podmienok (spolu s „vážnou vecou“ a „plným vedomím“), aby bol hriech „smrteľný“ (pozri KKC 1857).

SVÄTÁ OMŠA: Svätá omša bola vždy stredobodom života Cirkvi. Skladá sa z dvoch hlavných častí: liturgie slova (Písmo) a liturgie Eucharistie (sväté prijímanie). Slovo „omša“ pochádza z latinského slova *missa*, čo znamená „vyslať“, a je tiež koreňom slova *misia* (poslanie). *Stručnú históriu svätej omše nájdeš v KKC 1345-1358.*

SVÄTÉ PÍSMO: „Svätým písmom“ nazývame sedemdesiattri kníh Biblie. Sväté písmo je jedným z dvoch prameňov (spolu s Posvätnou tradíciou), ktorými prijímame to, čo nám Boh zjavil pre našu spásu (pozri KKC 81, 105).

SVÄTENINY sú predmety alebo znaky, ktoré „posväcujú“ (robia svätými) chvíle nášho každodenného života a ktoré nám pomáhajú modliť sa a s ešte väčšou zbožnosťou prijímať milosti prameniace zo sviatostí. Medzi sväteniny patria: svätená voda (Nm 5,17), relikvie (Mk 6,56; Sk 19,11-12) a znak kríža (pozri KKC 1677-1679).

SVÄTOSŤ je stav kresťanskej dokonalosti, ku ktorému sme všetci pozvaní. Keďže svätosť nedokážeme dosiahnuť sami, musíme sa spoliehať na Božiu milosť a milosrdenstvo. Ak v modlitbe prijmeme kríž, objavíme svoje jedinečné, osobitné povolanie a to, čo je v nás najlepšie (pozri KKC 2012-2016).

SVÄTÝ: Všetko, čo je duchovne spojené s Bohom a vyhradené pre hlboký náboženský účel (Písmo alebo krizma, ktorá sa používa pri vysluhovaní sviatostí), sa nazýva „svätým“. *Pozri tiež SVÄTENINY.*

SVIATOSTI: Sviatosti sú účinné znaky, ktoré nám sprostredkujú Božiu milosť a umožňujú nám podieľať sa na Božom živote. Daroval nám ich Kristus, ktorý ich zveril Cirkvi a tá ich jeho mocou a mocou Ducha Svätého udeľuje veriacim (pozri KKC 1084).

SVIATOSTI UZDRAVENIA: Poznáme dve sviatosti uzdravenia, a to sviatosť pokánia a sviatosť pomazania chorých. Obe sviatosti pokračujú v diele Ježiša Krista, Božského lekára, ktorý odpúšťal hriechy a uzdravoval slepých i chromých (pozri KKC 1421).

SVIATOSTNÁ MILOSŤ: Každá zo siedmich sviatostí, ak je udeľovaná a prijímaná platným a primeraným spôsobom, udeľuje veriacemu osobitnú sviatostnú milosť, ktorá živí nadprirodzený život jeho duše (pozri KKC 1129, 2003). *Pozri tiež POSVÄCUJÚCA MILOSŤ.*

SVEDOMIE je činnosť racionálnej mysle, ktorá v konkrétnych situáciách rozlišuje správne od nesprávneho. Svedomie však musí byť dobre formované. Ak študujeme učenie Cirkvi, formuje sa tým naše svedomie, ktoré nám pomáha prijímať pozitívne rozhodnutia a viesť šťastný život (pozri KKC 1778).

ŠŤASTIE: Túžbu po šťastí vložil do našich srdiec Boh, ktorý nás ako jediný môže naplniť a urobiť šťastnými. Dal nám túto túžbu, aby sme sa k nemu priblížili, milovali ho a žili s ním naveky v nebi (pozri KKC 1718).

TAJOMSTVO sa vzťahuje na Bohom zjavenú pravdu, ktorú môžeme teologicky opísať, no nedokážeme ju plne pochopiť. Medzi hlavné príklady patria napr. dogma o Trojici, Vtelení a Eucharistii. Boh je nekonečný, takže všetko, čo sa týka jeho, je pre náš obmedzený ľudský rozum tajomstvom. *Pozri tiež* **VELKONOČNÉ TAJOMSTVO a RUŽENEC**.

TEOLOGÁLNE ČNOSTI: Viera, nádej a láska sú teologálne čnosti, ktoré opisuje sv. Pavol (pozri 1 Kor 13,13). Boh ich vlieva do našej duše pri krste, aby sme mohli tu na zemi vytvárať vzťah s Bohom a potom s ním žiť naveky v nebi (pozri KKC 1812-1829).

TRADÍCIA (POSVÄTNÁ) sa týka živého odovzdávania Božieho slova. Učenie apoštolov a všetko, čo im Pán zveril, sa nám odovzdáva prostredníctvom učenia, života a kultu Cirkvi (pozri KKC 75-78, 81).

TRANSSUBSTANCIÁCIA (PREPODSTATNENIE): Týmto slovom nazývame úplnú zmenu, ktorá nastáva v chlebe a víne počas svätej omše. Keď kňaz vysloví slová, ktoré Kristus povedal pri poslednej večeri (pozri Mt 26,26-28), chlieb sa skutočne a podstatne mení na Kristovo telo a víno sa mení na jeho drahocennú krv (pozri KKC 1374-1376).

TROJICA: Najsvätejšia Trojica je ústredným tajomstvom kresťanskej viery (pozri KKC 234), ktorá vyznáva, že Otec, Syn a Duch Svätý, tri rozdielne osoby, sú jedným Bohom a majú jednu božskú prirodzenosť.

TRVALÉ PANENSTVO PANNY MÁRIE: Ježiš, ktorý sa počal v lone Panny Márie výlučne mocou Ducha Svätého, sa „narodil z panny“. Mária však zostala pannou počas celého svojho života ako vzor života úplne zasväteného Bohu (pozri Mt 1,20; KKC 506).

TURÍCE: V tento deň slávime zoslanie Ducha Svätého na apoštolov, čo sa odohralo na desiaty deň po Ježišomv nanebovstúpení (pozri Sk 2). Turíce sa niekedy označujú ako „zrod Cirkvi“, pretože Duch Svätý uschopnil Cirkev prijať Ježišovo poslanie prinášať svetu posolstvo spásy (pozri KKC 1076).

UČENÍCTVO: Snaha viesť život, ktorý sa páči Bohu, napodobňovaním Kristovho príkladu, často pod vedením a usmernením duchovne zrelejšieho človeka (pozri KKC 787).

UČITEĽ CIRKVI: Muž alebo žena, ktorých osobná svätosť, teologická pravovernosť, intelektuálne a duchovné chápanie významne prispeli do pokladu múdrosti Cirkvi. Tento titul získalo tridsaťjeden mužov a štyri ženy; k dvom nedávno vyhláseným učiteľom Cirkvi patria sv. Hildegarda z Bingenu a sv. Ján z Avily.

ÚSTNA MODLITBA: Je to priame rozprávanie s Bohom. Môžeme sa tak modliť v súkromní alebo v spoločnosti, naučiť sa naspamäť tradičné modlitby, ako napr. Otče náš alebo Zdravas', Mária, alebo sa prihovárať k Bohu vlastnými slovami (pozri KKC 2700-2704).

V OSOBE KRISTA HLAVY: Latinský názov „v osobe Krista Hlavy“ označuje osobitnú úlohu biskupov a kňazov, ktorú dostali pri svojej vysviacke, konať s autoritou Ježiša Krista pri vysluhovaní sviatostí a vyučovaní veriacich (pozri KKC 875-876, 1548-1549).

VIATICUM („pokrm na cestu“) je to, čo Cirkev nazýva, keď človek poslednýkrát v tomto živote prijme Eucharistiu. Pretože Ježiš je „vzkriesenie a život“ (Jn 11,25), prisľúbil nám, že ak budeme jesť jeho telo a piť jeho krv, budeme mať večný život (pozri Jn 6,51, 54; KKC 1524-1525).

VIERA je Boží dar. Je to „osobné primknutie sa celého človeka k Bohu, ktorý sa zjavuje. Zahŕňa v sebe súhlas rozumu a vôle so Zjavením, ktoré Boh dal o sebe činmi a slovami“ (pozri KKC 176, 1816).

VINA je miera, do akej sme zodpovední za niečo, čo sme urobili alebo neurobili. Veľa závisí od úmyslu, ktorý človek má, od jeho chápania toho, čo je dobré a zlé, a od jeho ochoty vykonať nápravu (pozri KKC 1754; Lk 12,47-48).

VNÚTORNÝ ŽIVOT: Označuje sa ním osobný vzťah, ktorý máme s Bohom vo svojom srdci, mysli a duši. Zatiaľ čo pred Boha často prichádzame spolu s inými (v našich rodinách, kostoloch a spoločnostiach), náš vnútorný život je výhradne osobný a jedinečný a potrebujeme na ňom pracovať ako na každom dôležitom vzťahu (pozri KKC 2697-2699).

VTELENIE: Vzťahuje sa na večného Božieho Syna, druhú osobu Najsvätejšej Trojice, ktorá *prijala* („vzala na seba“) ľudskú prirodzenosť v konkrétnej chvíli v dejinách ľudstva. Ježiš je teda pravý Boh a pravý človek, ktorý je nám podobný vo všetkom okrem hriechu (pozri KKC 464-464, 470).

VYKÚPENIE je hlavným cieľom plánu spásy Boha Otca s ľudským pokolením (pozri KKC 763), ktoré sa uskutočnilo obetou jeho jednorodného Syna, Ježiša Krista (pozri Jn 3,16). Ježiš je čistý a nevinný Boží Baránok, ktorý svojím umučením a smrťou priniesol obeť za naše hriechy (pozri KKC 571).

VYKUPITELSKÉ UTRPENIE: Keď vo svojom živote prežívame bolesť, Ježiš nás pozýva, aby sme tomuto utrpeniu čelili s odvahou a vo viere ho ponúkli späť Bohu. Takto môžeme naše utrpenie duchovne zjednotiť s jeho krížom na náš duchovný úžitok i na úžitok druhým. Ježiš nám svojím príkladom ukázal, že naše utrpenie má hodnotu a že sa môžeme podieľať na jeho spasiteľnom diele (pozri KKC 1505, 1521; Kol 1,24; 2 Kor 1,5-7).

VŠEDNÝ HRIECH: Je to hriech, ktorý zraňuje, ale neničí v duši Boží život. Na rozdiel od smrteľného hriechu, ktorý sa odpúšťa jedine vo sviatosti zmierenia, všedný hriech môže byť odpustený dôstojným prijatím Eucharistie (pozri KKC 1394, 1862-1863). *Pozri tiež HRIECH a SMRTEĽNÝ HRIECH.*

VZDÁVANIE VĎAKY je forma modlitby, v ktorej vyjadrujeme Bohu svoju vďačnosť za dary, ktoré nám dal, predovšetkým za dar jeho Syna, Ježiša, ktorý zomrel, aby nás zachránil od našich hriechov. Grécke slovo *Eucharistia* znamená „vzdávanie vďaky“ (pozri KKC 2637-2638; 1 Sol 5,18; Kol 4,2).

ZÁKLADNÉ ČNOSTI: Medzi štyri základné čnosti patria rozvážnosť, spravodlivosť, mravná sila a miernosť. Všetky ostatné ľudské čnosti „závisia“ od týchto štyroch čností (pozri KKC 1805-1809).

ZASVÄTENIE (KONSEKRÁCIA) znamená venovať niečo alebo niekoho svätému účelu. Keď sú diakoni, kňazi a biskupi vysvätení, zasväcujú sa pre službu Ježišovi a jeho Cirkvi. Podobne aj rehoľní bratia a sestry zasvätia svoj život zložením sľubov, v ktorých sľubujú, že budú slúžiť Bohu v konkrétnom ráde. (*Pre viac informácií o „zasvätenom živote“ pozri KKC 914-916.*)

ZASVÄTENIE SA PANNE MÁRII: Panna Mária, naša duchovná matka, ktorá nepoznala hriech, nás učí, ako byť viac podobní Kristovi. Konkrétnymi modlitbami sa môžeme zasvätiť Ježišovi prostredníctvom neustálej a silnej lásky, modlitieb a ochrany jeho matky (pozri KKC 971). *Pre viac informácií zadaj do internetového prehliadača „Grignion“ alebo „Kolbe“ a „zasvätenie sa Márii“.*

ZJAVENIA: Týmto slovom nazývame to, keď sa niekomu na zemi zjaví nadprirodzená nebeská bytosť. Zjavenia zvyčajne obsahujú vyslovené posolstvá a viditeľné znamenia, ktoré povzbudzujú Boží ľud, aby sa odvrátil od hriechu a rástol vo svätosti (pozri KKC 66, 67).

ZJAVENIE je odvodené od starobylého hebrejského slova, ktoré znamená „odhaliť alebo odkryť“. Vzťahuje sa na spôsoby, ktorými nám Boh dáva spoznať samého seba i tajomstvá viery, ktoré poznáme pomocou Písma a Tradície (pozri KKC 50). *Pozri tiež TAJOMSTVO.*

ZLO je neprítomnosť dobra ako výsledok nášho nesprávneho uplatňovania slobody, ktorú nám dal Boh. Aj keď často nerozumieme, prečo Boh dovoľuje zlo, vieme, že poslal svojho Syna, aby sa k nám pridal v boji proti zlu, nad ktorým nakoniec zvíťazí (pozri KKC 309, 403, 1040).

ZMIERENIE znamená nápravu potom, ako sme narušili náš vzťah s Bohom alebo inými. Vďaka sviatosti zmierenia (spovedi) získavame odpustenie hriechov. Táto sviatosť v nás obnovuje stav milosti ako i uzdravuje a posilňuje našu dušu (pozri KKC 1450).

ZMLUVA je formálna dohoda medzi osobami spojenými v trvalom zväzku. Boh potvrdil zmluvu s Abrahámom potom, ako bol ochotný na Boží príkaz obetovať svojho jediného syna (pozri Gn 22,16-17). Boh ustanovil novú zmluvu krvou jediného Božieho Syna (pozri Hebr 12,24).

ZNAKY CIRKVI: Ide o štyri charakteristické črty (alebo „znaky“), ktoré definujú Cirkev ako jednu (pozri KKC 813-814), *svätú* (pozri KKC 823), *katolícku* (pozri KKC 830-831) a *apoštolskú* (pozri KKC 857). *Pozri tiež KATOLÍCKY a CIRKEV.*

ZÚČTOVATEĽNOSŤ: Je ochota dovoliť inému človeku, aby mi pomáhal pri preberaní zodpovednosti za moje skutky.